

наданні послуг та робіт. Українські громадські організації інвалідів діють за рахунок власних коштів та коштів, отриманих в результаті господарської діяльності.

Отже, ефективним чинником взаємодії держави і суспільства, важливим інструментом стабілізації трансформаційних та інтегруючих процесів, які відбуваються у соціальній сфері, є громадські організації інвалідів. Оскільки їх чисельність збільшується з кожним роком, то відкритим залишається питання класифікації. Хоча один загальний критерій ми можемо визначити: за масштабом та місцем своєї діяльності громадські організації інвалідів поділяють на всеукраїнські та місцеві. Держава, визначаючи програми соціально-правового захисту інвалідів, повинна не лише гарантувати, а й сприяти більшій активності та самостійності громадських організацій інвалідів у вирішенні питань соціального спрямування. Водночас необхідно розробити спеціальний нормативно-правовий акт, який би регулював та визначав статус даних організацій.

1. *Пащенко В.І* Неурядові організації як інститут громадянського суспільства: методологія дослідження та стан в Україні: Автореф. дис. канд. політ. наук. – К., 2005. – С. 2–3. 2. *Пащенко В.І*. Там само. – С. 11. 3. *Новохацький В.Д.* Неурядові організації як фактор розбудови громадянського суспільства в Україні: Автореф. дис. канд. політ. наук. – Дніпропетровськ, 2005. – С. 10. 4. Закон України «Про об'єднання громадян» від 09 лютого 2006 року // ВВР України. – 2006. – № 26. – С. 215. 5. Про становище інвалідів в Україні та основи державної політики щодо вирішення проблем громадян з особливими потребами. – Державна доповідь. – К., 2002. – С. 123–124. 6. *Винников О.Ю., Софіянюк Н.О.* Правові засади соціального партнерства в територіальних громадах України: громадські організації та органи влади / Регіональний Центр “Сприяння”. – Севастополь; Донецьк, 2001. – С. 11–23.

О. М. ЄЩУК

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

На основе анализа международных нормативно-правовых актов в сфере защиты права собственности изложены предложения по их имплементации в современное украинское законодательство.

In this article there are suggestions for the implementation of international normative legal acts in the sphere of protection of the right of property on the basis of their analysis into the modern Ukrainian legislation.

У сучасних умовах Україна як соціальна, правова держава потребує комплексного, системного реформування всієї системи правоохоронних органів, яка цілком відповідала б міжнародним стандартам. Проблеми питання імплементації міжнародних стандартів поліції у правозахисну діяльність міліції України розглядалися в працях К.В. Балабанова, В.В. Галуцька, Ю.М. Грошевого, О.М. Джужи,

© *ЄЩУК Ольга Михайлівна* – викладач Херсонського юридичного інституту Харківського національного університету внутрішніх справ

О.А. Мартиненка, В.І. Олефіра, Ю.І. Римаренка, Ю.С. Шемшученка та ін. Проте міжнародні нормативно-правові акти у сфері захисту права власності посадовими особами і підрозділами поліції потребують більш глибокого аналізу, розвитку та пристосування огляду на специфіку вітчизняних реалій.

Правовим підґрунтям діяльності міліції у сфері захисту права власності є Загальна декларація прав людини, Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини, Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку, Декларація про поліцію, Європейський кодекс поліцейської етики¹.

Стаття 17 Загальної декларації прав людини проголошує, що кожна людина має право володіти майном як одноособово, так і разом з іншими. Ніхто не може бути безпідставно позбавлений майна.

Водночас відповідно до статті першої Протоколу № 1 до Європейської конвенції про захист прав і основних свобод людини кожна фізична чи юридична особа має право без перешкод користуватися своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права. При цьому попередні положення жодним чином не перешкоджають праву держави забезпечити виконання таких законів, які видаються їй необхідними для здійснення контролю за використанням власності згідно із загальними інтересами чи для забезпечення виплати податків чи інших зборів чи штрафів.

Ці ж аспекти зазначених вище міжнародно-правових документів знаходять своє відображення у статті 41 Конституції України, яка наголошує, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності в Україні є непорушним. А прийнявши 17 липня 1997 року Закон України «Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року, Першого протоколу та протоколу № 2, 4, 7 та 11 Конвенції», Україна визнала обов'язковість дотримання і захисту прав і свобод людини проголошених в Конвенції². Ці імplementовані в українське законодавство міжнародно-правові акти знайшли своє втілення в основних засадах діяльності правоохоронних органів нашої держави. Міліція України – державний озброєний орган виконавчої влади, безпосередньо націлений на захист власності громадян, що додатково підтверджується одним з основних завдань міліції, визначених у статті 2 Закону України «Про міліцію»³.

Еволюцію правової думки щодо охорони прав і основних свобод людини можна відстежити на основі прийнятого 17 грудня 1979 р. резолюцією 34\169 Генеральної Асамблеї ООН Кодексу поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку. Положення Кодексу відображали результати тривалого періоду реформ у сфері правоохоронної діяльності, що були розпочаті в 1960-х роках американськими та англійськими законодавцями як результат переосмислення ролі поліції у післявоєнному суспільстві. До кінця 1970-х років у громадській думці більшості європейських законодавців зміцнилося усвідомлення того, що повне здійснення прав людини, її основних свобод, гарантованих національними та міжнародними документами, неможливе без побудови цивілізованого суспільства, що користується перевагами порядку суспільної безпеки. Життєво важлива роль при цьому надавалась поліції, котра, часто діючи в умовах, пов'язаних з ризиком для її співробітників, особливо потребувала чітко визначених правил поведінки і професійної етики. Намагаючись створити уніфіковані законодавчі рамки, автори ре-

золотії одночасно вказали, що норми як такі не можуть мати практичного значення доти, доки їх зміст та значення не стануть частиною кредо кожної посадової особи з підтримання порядку, що досягається відповідним навчанням і підготовкою персоналу. При виконанні своїх обов'язків посадові особи при підтриманні правопорядку повинні зберігати міжнародні норми в галузі прав людини і захищати людську гідність, про що в національних законодавствах повинні міститися відповідні положення⁴.

Прийнята в 1979 р. Парламентською Асамблеєю Ради Європи (Резолюція № 690) *Декларація про поліцію* в правовому порядку підтвердила і закріпила статус та етичні принципи роботи поліції. Передбаченні європейськими стандартами правоохоронної діяльності функції поліцейського включають насамперед виконання їх обов'язків із захисту своїх співгромадян і суспільства від насилля, грабежу, інших суспільно небезпечних діянь, як це встановлено законом. Прийшовши на службу, поліцейський повинен пройти в повному обсязі загальну та службову підготовку, а також отримати відповідний інструктаж із соціальних проблем, демократичних свобод, прав людини, і зокрема Європейської конвенції з прав людини⁵.

Основні положення, викладені в «Декларації про поліцію», були також закріплені в загальному вигляді в *Європейському кодексі поліцейської етики, прийнятому* як додатковий регулятивний документ Ради Європи 19 вересня 2001 р. У статті 1 основними цілями поліції в демократичному суспільстві визначені захист і дотримання основних прав і свобод людини в тому вигляді, в якому вони закріплені, зокрема, в Європейській конвенції з прав людини⁶. Отже, наведені вище міжнародно-правові акти потребують поглибленої науково-юридичної деталізації щодо визначення категорії «права людини».

Найбільш уніфікованим, на нашу думку, є визначення В.В.Галонька. Права людини – це природні, невід'ємні права кожної людини, які зумовлюються самим фактом її існування в конкретно-історичних умовах, однакові для всіх людей, об'єктивно визначені досягнутим рівнем розвитку людства та встановлені на рівні міжнародних стандартів. Обов'язок будь-якої держави – створити людині умови для забезпечення її невід'ємних природних прав⁷.

З цього визначення слід зробити основний та незаперечний висновок – приватна власність є одним із основних прав людини, тому потребує від держави абсолютного та рівного конституційного захисту на загальних підставах поряд з державною та колективною власністю, а для того, щоб його реалізувати якнайбільш ефективно необхідно втілювати міжнародні стандарти в цій сфері, брати краще з міжнародного досвіду та застосовувати в сучасних умовах.

Відповідно до міжнародно-правових актів поліція має забезпечити захист права власності, усіх громадян, що знаходяться на території держави, неупереджено і справедливо, при суворому дотриманні принципу законності. При цьому працівники поліції, до правопорушників, які посягають на право власності, можуть застосовувати лише правомірні засоби примусу і тільки в тих межах, які при забезпеченні припинення протиправного посягання є мінімально шкідливими для оточуючих та самого правопорушника.

З урахуванням зазначеного до напрямів діяльності міліції України в контексті міжнародних стандартів у сфері захисту права власності доцільно віднести: 1) на підставі системного аналізу криміногенної ситуації вносення проектів щодо розробки більш дієвих правових норм, які встановлювали б посилену юридичну

відповідальність за протиправні посягання на право власності громадян; 2) надання метотичної, консультативної та практичної допомоги юридичним та фізичним особам у забезпеченні самоохорони права власності (охорони особистого майна); 3) підвищення ефективності страхування цінного майна; 4) встановлення жорсткого контролю за операціями з нерухомістю, запобігання вчиненню правопорушень та мінімізація криміногенного впливу в цьому напрямі; 5) забезпечення ефективного, дійового регулятивного механізму відшкодування завданих громадянам збитків у випадку втрати майна та обов'язкове встановлення матеріальної відповідальності винних осіб.

Отже, положення міжнародних стандартів поліцейської діяльності у сфері захисту права власності мають стати вагомим інструментом для органів правотворчості та практичної правоохоронної діяльності міліції України при здійсненні захисту права власності.

1. *Приватне життя і поліція. Концептуальні підходи. Теорія та практика* / Відп. ред. Ю.І. Римаренкою. – К., 2006. – 740 с. – (Людина. Суспільство. Поліція). 2. *За-кон України «Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року, Першого протоколу та протоколу № 2,4,7 та 11 Конвенції»* // ВВР України. – 1997. – № 40. – Ст. 263. 3. Закон України «Про міліцію» // ВВР України. – 1991. – № 4. – С. 20. 4. *Мартиненко О.А.* Детермінація і попередження злочинності серед персоналу органів внутрішніх справ України: Монографія // www.allpralo.ru/library/doc6187p0/instrum6188/. 5. *Мартиненко О.А.* Цит. праця. 6. Там само. 7. *Галуцько В.В.* Адміністративно-правова охорона суб'єктів права власності в Україні. – Херсон, 2006. – С. 149.

О. Ю. ВОЛКОВИЧ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ, ЗМІСТУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРЬКИМИ ТОВАРИСТВАМИ

Показано государственное управление хозяйственными обществами является нормативно регламентированным, целенаправленным, организационным воздействием исполнительно-распорядительного характера, который осуществляется органами государственной власти на хозяйственные общества с целью поддержания баланса интересов между ними и государством в системе хозяйствования.

The author concludes that the state administration economic associations is the purposeful, organizational influencing of executive-prescriptive character which is carried out public authorities on economic societies with the purpose of support of balance of interests between them and state in the system of manage normatively regulated.

Основною умовою формування ринкової економіки, громадянського суспільства, вільного розвитку суб'єктів господарювання є втілення основних конституційних принципів свободи особи, приватної власності, розвитку підприємництва, гуманізму. Впровадження в Україні концепції адміністративної та регу-